

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Literatura współczesna (1939-89) - ćwiczenia - proza/dramat (Ćw. audytoryjne), PG_00141403						
Kierunek studiów	Filologia polska (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2027/2028		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	3		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	6		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Filologii Polskiej -> Zakład Historii Literatury Polskiej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Marcin Całbecki				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		43.0	75
Cel przedmiotu	Studujący znają autorów i dzieła prozatorskie i dramatyczne współczesnej literatury polskiej 1939-1989, potrafią umiejscowić tę wiedzę w porządku procesów historycznych i mają spójny obraz omawianej epoki literackiej. Dysponują też podstawową wiedzą na temat badań naukowych poświęconych tej dziedzinie. Są w stanie samodzielnie wskazywać na związki i zależności wpisane immanentnie w ten wyimek procesu historycznoliterackiego.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FPL3_W01] Ma rozszerzoną wiedzę o miejscu i znaczeniu literatu-roznawstwa w systemie nauk oraz o jego specyfice przedmiotowej i metodologicznej.	• ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu prozy i dramatu polskiego lat 1939-1989 w procesie historycznoliterackim i w procesie kształtowania kultury • zna kluczowe dla epoki prądy literackie i potrafi przyporządkować im dzieła prozatorskie i dramatyczne okresu • zna odpowiedni kontekst europejski i światowy oraz związki z innymi dziedzinami nauk humanistycznych umożliwiające kompetentną interpretację polskich dzieł prozatorskich i dramatycznych tego okresu • zna biografię najważniejszych twórców epoki i potrafią ją powiązać z wykładnią stosownych dzieł prozatorskich i dramatycznych okresu	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport [SW3] opracowanie tekstowe/praca pisemna
	[FPL3_U06] Potrafi ocenić poziom swoich kompetencji oraz rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego w zakresie literaturoznawstwa.	• zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy na temat współczesnej prozy i dramatu polskiego 1939-1989	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU3] opracowanie tekstowe/praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FPL3_W04] Ma rozszerzoną wiedzę o współczesnym życiu literackim i kulturalnym.	• ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu prozy i dramatu polskiego lat 1939-1989 w procesie historycznoliterackim i w procesie kształtowania kultury • zna kluczowe dla epoki prądy literackie i potrafi przyporządkować im dzieła prozatorskie i dramatyczne okresu • zna biografię najważniejszych twórców epoki i potrafią ją powiązać z wykładnią stosownych dzieł prozatorskich i dramatycznych okresu	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport [SW3] opracowanie tekstowe/praca pisemna
	[FPL3_U03] Posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie literaturoznawstwa.	• potrafi analizować dzieła prozatorskie i dramatyczne lat 1939-1989 • potrafi rozpoznawać związki i zależności pomiędzy dziełami prozatorskimi i dramatycznymi okresu • potrafi wkomponować analizowane dzieło prozatorskie i dramatyczne w szerszy kontekst prądu literackiego typowego dla epoki • umie samodzielnie przedstawić interpretację utworu prozatorskiego i dramatycznego epoki, która będzie bazowała na wiedzy z historii literatury danego okresu • potrafi łączyć wiedzę na temat prozy i dramatu polskiego 1939-1989 z europejskim i światowym dziedzictwem kulturowym tych lat • jest w stanie przygotować spójną i logiczną wypowiedź ustną i pisemną, w której dokonana zostanie problematyzacja zagadnień historycznoliterackich związanych z współczesną prozą i dramatem lat 1939-1989	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU3] opracowanie tekstowe/praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FPL3_U01] Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z zakresu literaturoznawstwa z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych dostępnych we wszystkich mediach.	• potrafi analizować dzieła prozatorskie i dramatyczne lat 1939-1989 • potrafi rozpoznawać związki i zależności pomiędzy dziełami prozatorskimi i dramatycznymi okresu • potrafi wkomponować analizowane dzieło prozatorskie i dramatyczne w szerszy kontekst prądu literackiego typowego dla epoki • umie samodzielnie przedstawić interpretację utworu prozatorskiego i dramatycznego epoki, która będzie bazowała na wiedzy z historii literatury danego okresu • potrafi łączyć wiedzę na temat prozy i dramatu polskiego 1939-1989 z europejskim i światowym dziedzictwem kulturowym tych lat • jest w stanie przygotować spójną i logiczną wypowiedź ustną i pisemną, w której dokonana zostanie problematyzacja zagadnień historycznoliterackich związanych z współczesną prozą i dramtem lat 1939-1989	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FPL3_K01] Efektywnie organizuje swoją pracę na obszarze literaturoznawczym i krytycznie ocenia stopień jej zaawansowania.	• jest otwarty na nowe idee i gotów do przeformułowania swojego stanowiska • samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze związane ze współczesną literaturą polską 1939-1989 • ma świadomość znaczenia współczesnej prozy i dramatu polskiego dla kształtowania się więzi społecznych • ma świadomość znaczenia dziedzictwa kulturowego wpisanego we współczesną prozę i dramat polski 1939-1989 oraz własnej odpowiedzialności za jego zachowanie • rozumie potrzebę uczestniczenia w życiu kulturalnym i zachęcania innych do kontaktów z kulturą	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SK3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FPL3_W02] Ma rozszerzoną wiedzę z historii literatury polskiej i powszechnej.	• ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu prozy i dramatu polskiego lat 1939-1989 w procesie historycznoliterackim i w procesie kształtowania kultury • zna kluczowe dla epoki prądy literackie i potrafi przyporządkować im dzieła prozatorskie i dramatyczne okresu • zna odpowiedni kontekst europejski i światowy oraz związki z innymi dziedzinami nauk humanistycznych umożliwiające kompetentną interpretację polskich dzieł prozatorskich i dramatycznych tego okresu • zna biografie najważniejszych twórców epoki i potrafią ją powiązać z wykładnią stosownych dzieł prozatorskich i dramatycznych okresu	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
Treści przedmiotu	Semestr 6: (proza) - wnikliwa analiza najważniejszych utworów epickich lat 1939-1989. Zapoznanie się z biografią wiodących epików epoki. Interpretacja utworów epickich uwzględniająca kontekst europejski i światowy. Rozpoznawanie modeli epiki współczesnej. Prezentacja najważniejszych nurtów epickich lat 1939-1989. (dramat) - wnikliwa analiza najważniejszych utworów dramatycznych lat 1939-1989. Zapoznanie się z biografią wiodących dramaturgów epoki. Interpretacja utworów dramatycznych uwzględniająca kontekst europejski i światowy. Rozpoznawanie modeli dramaturgii współczesnej. Prezentacja najważniejszych nurtów dramaturgii lat 1939-1989.		

Wymagania wstępne i dodatkowe	Semestr 6. wymaga ukończenia ćwiczeń z przedmiotu Współczesna literatura polska 1939-1989 - ćwiczenia - poezja prowadzonych w semestrze 5 Podstawowa wiedza z zakresu poetyki za szczególnym uwzględnieniem genologii (chyba, że w szczególnych przypadkach prowadzący postanowi inaczej). W przypadku studentów z zagranicy konieczna jest znajomość języka polskiego w stopniu umożliwiającym zrozumienie treści prezentowanych podczas zajęć i aktywny w nich udział		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	prezentacja/praca pisemna	51.0%	25.0%
	test	51.0%	50.0%
	wypowiedź ustna	51.0%	25.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Każdorazowo, na początku semestru prowadzący wybiera listę lektur wymaganych do zaliczenia przedmiotu. A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu): A.1. wykorzystywana podczas zajęć Andrzejewski J., Trzy opowieści, Warszawa 1980 (Ciemności kryją ziemię), Białoszewski M., Pamiętnik z powstania warszawskiego, Warszawa 1970, Borowski T., Utwory wybrane, oprac. A. Werner, Wrocław 1991, Brandys K., Wariacje pocztowe, Warszawa 1972, Dygat S., Jezioro Bodeńskie, Warszawa 1981, Gombrowicz W., Trans-Atlantyk, Kraków 1986, Grynberg H., Żydowska wojna, Warszawa 1965, Herling-Grudziński G., Inny świat. Zapiski sowieckie, Warszawa 1989, Herling-Grudziński G., Opowiadania zebrane, t. 1-2, Warszawa 1999 (Pieta dell Isola, Prochy), Huelle P., Weiser Dawidek, Gdańsk 1987, Iwaszkiewicz J., Sny: Ogrody: Sérenité, Warszawa 1974, Iwaszkiewicz J., Noc czerwcową; Zarudzie: Heydenreich, Warszawa 1976 (Zarudzie), Kapuściński R., Cesarz, Warszawa 1978, Konwicki T., Sennik współczesny, Warszawa 1963, Kuncewiczowa M., Fantomy, Lublin 1974, Mackiewicz J., Droga donikąd, Londyn 1993, Nowak T., A jak królem, a jak katem będziesz, Warszawa 1970, Nałkowska Z., Dzienniki czasów wojny, Warszawa 1972, Redliński E., Konopielka, Warszawa 1973, Rudnicki A., Sto jeden, t. 1-2, Kraków 1984-1985, (Złote okna, Kupiec łódzki), Tyrmand L., Dziennik 1954, Warszawa 1999. Białoszewski M., Teatr osobny 1955-1963, Warszawa 1971, Gałczyński K.I., Teatrzyk zielona gęś przedstawia, oprac. K. Gałczyńska, Warszawa 1984, Głowacki J., Połowanie na karaluchy, Dialog 1990, nr 5, Gombrowicz W., Dzieła t. 6, Kraków 1986 (Ślub), Iredyński I., Sytuacje teatralne. Wybrane utwory sceniczne, Warszawa 1974 (Żegnaj Judaszu), Mrożek S., Utwory sceniczne, t. 1-2, Kraków 1973 (Na pełnym morzu), Mrożek S., Utwory sceniczne nowe, Kraków 1975 (Emigranci), Różewicz T., Teatr, wstęp J. Kelera, t. 1-2, Kraków 1998 (Kartoteka, Pułapka, Stara kobieta wysiaduje), Słobodzianek T., Obywatel Pekosiewicz, Dialog 1989, nr 5, Szaniawski J., Wybór dramatów, oprac. A. Hutnikiewicz, Wrocław 1988 (Dwa teatry). Burkot S., Literatura polska w latach 1939-1999, Warszawa 2002, Drewnowski T., Literatura polska 1944-1989. Próba scalenia: obiegi, wzorce, style, Warszawa 1997, Matuszewski R., Literatura polska 1939-1991, Warszawa 1997, Klimaszewski B., Nowakowska E. R., Wyskiel W., Mały słownik pisarzy polskich na obczyźnie 1939-1980, Poznań 1992, Literatura polska XX wieku. Przewodnik encyklopedyczny, t. 1-2, Warszawa 2000, Słownik literatury polskiej XX wieku, red. A. Brodzka i In., Wrocław 1992, Słownik realizmu socjalistycznego, red. Z. Łapiński, W. Tomasik, Kraków 2004, Współcześni polscy pisarze i badacze literatury. Słownik bibliograficzny, zespół pod red. J. Czachowskiej, A. Szałagan, t. 1-10, Warszawa 1994-2007. A.2. studiowana samodzielnie przez studenta Bardijewska F., Własna przestrzeń. Szkice o dramacie współczesnym, Warszawa 1987, Burkot S., Proza polska 1945-1980, Warszawa 1982, Danilewicz-Zielińska M., Szkice o literaturze emigracyjnej 1939-1989, wyd. II, Wrocław 1995, Czapliński P., Śliwiński P., Literatura polska 1976-1998. Przewodnik po prozie i poezji, Kraków 1999, Kelera J., Panorama dramatu. Studia i szkice, Wrocław 1989,
-----------------------	-------------------------	---

		Krajewska A., Dramat i teatr absurdu w Polsce, Poznań 1996, Nycz R., Sylwy współczesne, Kraków 1996.
	Uzupełniająca lista lektur	B. Literatura uzupełniająca Błoński J., Forma, śmiech i rzeczy ostateczne. Studia o Gombrowiczu, Kraków 1994, Burek T., Żadnych marzeń, Warszawa 1989, Dramat polski XIX i XX wieku. Interpretacje i analizy, red. M. Ludorowicz, Lublin 1987, Gombrowicz i krytycy, red. Z. Łapiński, Kraków 1984, Jarzębski J., W Polsce czyli wszędzie, Warszawa 1992, Janion M., Płacz generała. Eseje o wojnie, Warszawa 1998, Kelera J., Od Kartoteki do Pułapki, [w:] Różewicz. Teatr, t. 1., Kraków 1990, Łapiński Z., Ja Ferdynand, Kraków 1994, Nyczek T., Powiedz tylko słowo. Szkice literackie wokół pokolenia 68, Londyn 1985, Przybylski R. K., Być i pisać. O prozie G. Herlinga-Grudzińskiego, Poznań 1991, Sobolewska A., Polska proza psychologiczna 1945-1950, Warszawa 1979, Sporne postaci polskiej literatury współczesnej, red. A. Brodzka, Warszawa 1994, Sporne postaci polskiej literatury współczesnej. Następne pokolenia, red. A. Brodzka, Warszawa 1995, Wyka K., Pogranicze powieści, Warszawa 1974.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	- dramaturgia Sławomira Mrożka - groteska i humor - Proza socrealizmu - eseistyka Czesława Miłosza i Zbigniewa Herberta wobec tradycji - Trylogia galicyjska Juliana Strykowskiego - Proza Stanisława Lema a założenia fantastyki naukowej - Proza Marka Hłaski o problem buntu - Wyzwanie wobec kulturowej tożsamości - powojenna proza i dramaturgia Witolda Gombrowicza - Obraz wojny w "Pamiętniku z Powstania Warszawskiego" Mirona Białoszewskiego - Proza Gustawa Herlinga-Grudzińskiego a doświadczenie łagrowe - Opowiadania Tadeusza Borowskiego a kondycja człowieka zlagrowanego - Znaki Zagłady w pisarstwie Hanny Krall	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.